

Kyrkjeblad for Lom

Nr. 4 - 2025

Bøverdalen - Lom - Garmo

84. årgang

*«Ære vere Gud i det høgste, og fred på jorda
blant menneske Gud har glede i!»*

Informasjon frå kyrkjene i Lom

Kyrkjeblad for Lom

KYRKJENE I LOM

Kontortid kvardagar 10:00-14:00
Besøksadresse: 3. etg. Midtgard
Postadresse: Postboks 177, 2688 Lom

Leiar Lom kyrkjelege råd

Per Morten Mork, tlf. 909 40 635
morkpermorten@gmail.com

Sokneprest

Margit Husevåg, tlf 478 99 763
margit.husevag@lom.kommune.no

Kyrkjeverje

Anne Kristin Stenersen, tlf 481 65 527
kyrkjekontoret@lom.kommune.no

Kyrkjelydssekretær

Guri Husom, tlf. 481 65 528
kyrkjekontoret@lom.kommune.no

Kyrkjetenar

Jonas Fjeld, tlf. 400 62 194*
jonas.fjeld@lom.kommune.no
Ole Kristian Gråv, tlf. 400 62 194*
*Kontortelefon. Ikkje tilgjengeleg kveld/helg.

Organist

Rasim Ramazanov, 939 30 538
rasim.ramazanov@lom.kommune.no

Kyrkjelydsarbeidar

Endre Skjåk, tlf. 901 35 738
endre.skjak@skjaak.kommune.no

Omvisartenesta

Tlf. 481 65 529
booking.lomstavechurch@lom.kommune.no

Kyrkjebladet

Konto: 2085 07 11772 (merk «kyrkjeblad»)
Bladpengar pr. år: Innanbygds: 150,-
Utanbygds: 200,- Utanlands: 250,-

Redaksjonsgruppe:

Anne Sulheim, Asta Brimi, soknepresten,
kyrkjelydssekretæren og kyrkjeverja

Utforming/sideoppsett:

AV Rossehaug
Trykk: Dale-Gudbrands Trykkeri as
Tlf. 61 27 73 50 magnus@dg-trykk.no

BLOMEFONDET

Gåver til Blomefondet ved gravferder:

NB! Det er svært viktig at du brukar vippsnummer og kontonummer som står i dødsannonsene, viss ikkje kan namnet ditt havne på feil gåveliste.

Gåver til Blomefondet utanom gravferder:

- **Konto 2085 29 66107**
- **Vipps 533520**

Du treng ikkje skrive kven som gjev gåva. Vi ser namnet på innbetalinga.

MEN! Dersom du gjev gåve frå fleire, eller andre enn deg sjølv, skriv namnet i kommentarfeltet.

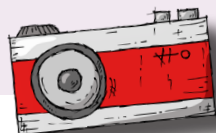
Listene vil bli lagt ut i banken som tidlegare, men det er viktig at du overfører pengegåva di innan klokka 11:00 gravferdsdagen slik at du kjem med på lista til dei etterlatte.

I kyrkjeblad nr. 4 i 2017 stod historia om blomefondet vårt som feira 70 år same året. I mange år var det eit blomefond i kvart sokn, men då det eine fondet var omtrent tomt for midlar, vart dei samanslegne til eit fond frå 1. januar 2006. Slik er det framleis.

Er det spørsmål i samband med blomefondet, kan det rettast til kyrkjekontoret på tlf 481 65 527 eller kyrkjekontoret@lom.kommune.no

Frist for innsending av stoff til neste kyrkjeblad er 1. februar 2026

JULEANDAKT 2025:

Det nye livet – den dyrebare gåva

Når dagane i desember er på sitt mørkaste, kjem jula med lys og håp. I krubba ligg eit nyfødd barn – eit liv som tek til, men også ei gåve som blir gitt. Ikkje berre til Maria og Josef, men til heile verda. I det vesle Jesusbarnet møter vi ein Gud som vågar å vere liten, som vågar å vere nær. Han kom til oss som eit nyfødd barn, det skjøraste og mest verdifulle vi har, heilt avhengig av menneska rundt seg. Barnet i krubba minner oss om kor sårbare og avhengige vi er.

Det var Maria som bar han fram, fødde han i ein stall og gav han varme og nærleik. I Maria sin omsorg for barnet kjenner vi att kjærleiken frå Gud. Og i Jesu tillitsfulle blikk anar vi

julemysteriet: At Gud overgir seg til mennesket.

Gud gjer seg til eitt med alle i verda som er forsvarslause, makteslause og svake. Slik oppmodar han oss til å kjenne att Gud i alle menneske – også i oss sjølve. I barnet blir avstanden mellom oss viska ut.

Juleevangeliet lèt oss ane det mysteriet det er, at livet har eit feste som er så uendeleg mykje større enn våre eigne krefter. Verda og livet kviler i ein kjærleik som skaper lys der mørker rår, rettferd der urett er gjort, tru der fortvilninga har fått feste.

Julebodskapen er så storslått, og samstundes så nær. Det er eit under og ei gåve.

Det er Ordet som blir menneske, og som tek bustad mellom oss. Det er Guds son, lagt i våre hender.

Velsigna julehøgtid!

*Biskop, Ole Kristian
Bonden*

**Du ser på meg blidt og stille –
da undres jeg over at ord
som Angsten og Hatet og Hevnen
er kjent av noen på jord.**

**Så lenge et hjerte skapes
hellig og reint som ditt,
skal mennesket tro og håpe
trass alle tap det har lidt.**

**Jeg løfter deg, barn, som en visshet
mot skjæret av Ragnarok-rødt:
I lyset av regnbuens løfte
blir barnet – vår frelser – født.**

Hans Børli "Barnet"

Julekonsert i Lomskyrkja

Lomsklangen inviterer til julekonsert i Lomskyrkja fredag 19. des. om kvelden.

hovudsak kjend og kjær julemusikk, men også nokre mindre kjende tonar.

Med seg på konserten har dei Barneklangen, Lom og Skjåk Brass, Iselin Aukrust, Martine Horten, Eldri Volden Mundhjeld og Rasim Ramazanov. Det blir difor ein variert julekonsert med i

Tilhøyrarane får også høve til å vera med på å syngje nokre av julesongane. Vi gler oss til ei stemningsfull stund i kyrkja denne førjulskvelden.

Barneklangen

Barneklangen er kyrkja sitt barnekor. Per i dag er det 15 ungar i talet, ivrige og flinke er dei. Annakvar tysdag etter skulen, hentar Marit Rossehaug dei i skulegarden på Loar, og dei går saman til kyrkjelydshuset. Der ventar Terje Blakarstugun med eit lite måltid, før øvinga startar.

Organisten vår, Rasim Ramazanov bidreg også under øvingane. Koret har sunge på fleire messer alt, og skal til og med synge inn ei cd plate. Denne har plateslepp på julekonserten i Lomskyrkja 19. desember. Håpar mange tek turen dit og høyrer dei flinke ungane synge.

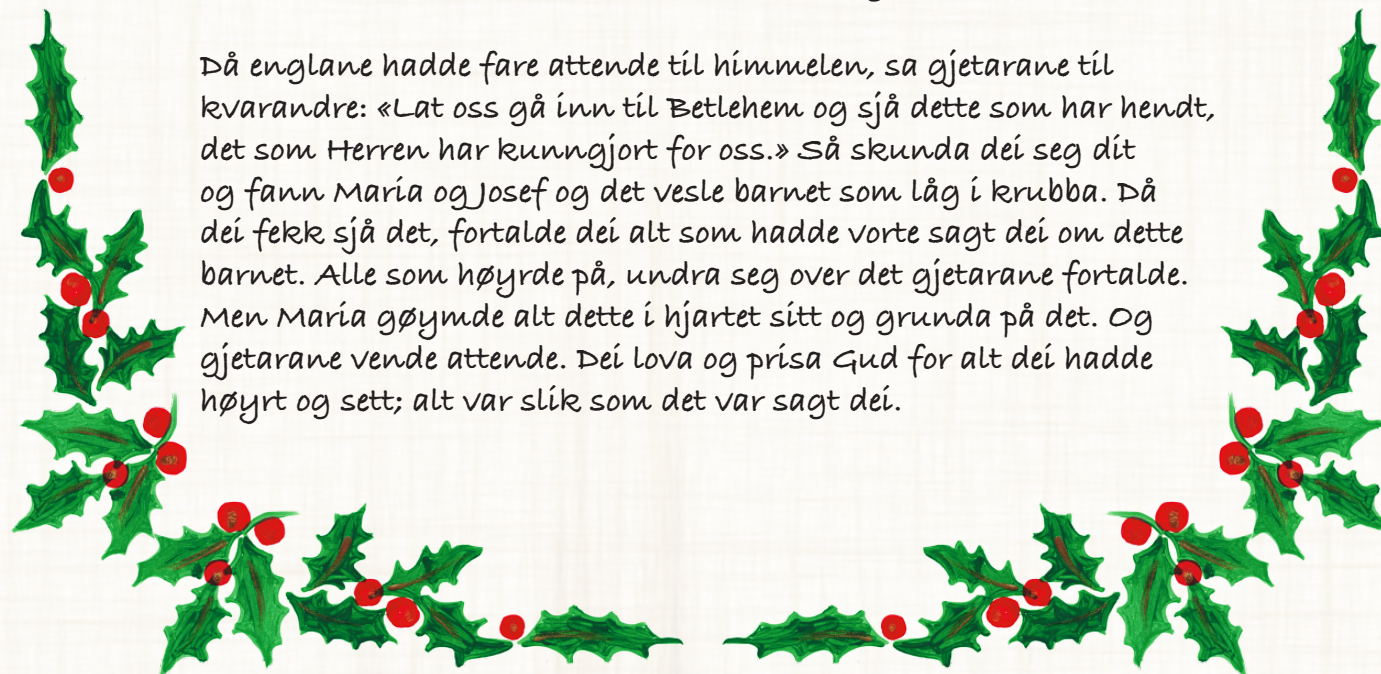
Juleevangeliet

I dei dagane lét keisar Augustus lysa ut at det skulle takast manntal over heile verda. Dette var første gongen dei tok manntal, og det hende medan Kvirinius var landshovding i Syria. Då fór alle heim, kvar til sin by, og skulle skriva seg i manntalet.

Også Josef drog då frå byen Nasaret i Galilea og opp til Judea, til Davidsbyen, som heiter Betlehem, for han høyrde til Davids hus og ætt og skulle skriva seg der saman med Maria, som var lova bort til han. Ho venta då barn. Og medan dei var der, kom tida då ho skulle føda, og ho fekk son sin, den førstefødde. Ho sveipte han og la han i ei krubbe, for det var ikkje husrom for dei.

Det var nokre gjetarar der i området som var ute på marka og heldt vakt over flokken sin om natta. Med éitt stod ein Herrens engel framfor dei, og Herrens herlegdom lyste kringom dei. Då vart dei gripne av stor redsle. Men engelen sa til dei: «Ver ikkje redde! Sjå, eg kjem til dykk med bod om ei stor glede, ei glede for heile folket: I dag er det fødd dykk ein frelsar i Davids by. Han er Messias, Herren. Og det skal de ha til teikn: De skal finna eit barn som er sveipt og ligg i ei krubbe.» Brått var det ein stor himmelhær saman med engelen; dei lova Gud og song:

«Ære vere Gud i det høgste, og fred på jorda
blant menneske Gud har glede i!»

Då englane hadde fare attende til himmelen, sa gjetarane til kvarandre: «Lat oss gå inn til Betlehem og sjå dette som har hendt, det som Herren har kunngjort for oss.» Så skunda dei seg dit og fann Maria og Josef og det vesle barnet som låg i krubba. Då dei fekk sjå det, fortalde dei alt som hadde vorte sagt dei om dette barnet. Alle som høyrde på, undra seg over det gjetarane fortalde. Men Maria gøymde alt dette i hjartet sitt og grunda på det. Og gjetarane vende attende. Dei lova og prisa Gud for alt dei hadde høyrte og sett; alt var slik som det var sagt dei.

70årsjubilantar

70års: 1. rad frå venstre: Joar Ødegaard, Kristi Synnøve Bakken (Gjengedal) og Bjørg Aase Bakken (Falling) 2. rad frå venstre: Hans Langøygaard, Pål Ragnar Paulsen og Jan Peder Ahlstrøm

60årsjubilantar

60års: 1. rad frå venstre: Ragnhild Anne Aamot Kveen, Rønnaug Mo Hansen og Bente Kristin Sulheim Ovesen. 2. rad frå venstre: Trygve Sørhage, Ola Juvstad, Erland Garmo, Nils Erik Sletten og Knut Bø

50årsjubilarar

50års: 1.rad frå venstre: Åsne Dalåmo (Bakken), Ranveig Stee (Nørjordet), Eldri Aukrust og Kristin Sole. 2.rad frå venstre: Gro Myren, Eldri Frøyse, Marianne Kleiven, Paula Torill Presjordet (Kvandalvoll), Snøfrid Kvålshagen (Eggen) og Astrid Helene Brimi Fyrin. 3. rad frå venstre: Kaj Brandsar, Kjell Magne Lunna, Odd Arne Nestvold, Terje Mork og Birger Eggen. 4.rad frå venstre: Magne Viggo Bakken, Eilev Felling og Kristen Storlien.. 5. rad frå venstre: Stein Kåre Rusten, Svein Odd Rusten, Jan Storkjøren og Odd Frode Nyøygard

Barnas

Vits:

Veit du kva som
er meitemarkens
favorittsong?
Svar: Deilig er
jorda.

LABYRINT

Kan du hjelpe
gjetarane å finne
vegen til stallen?

Teikningar: EMILY FOX

FARGELEGG

FINN FEM FEIL

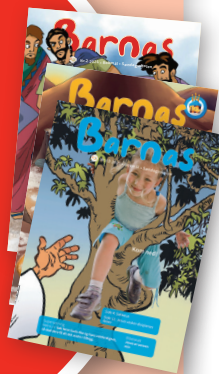
Her fortel englane gjetarane om Jesusbarnet
i krybba. Dei to bileta er nesten heilt like, men
kan du finne dei fem feila på biletet under?

Gi bladet Barnas
til eit barn du er glad i!

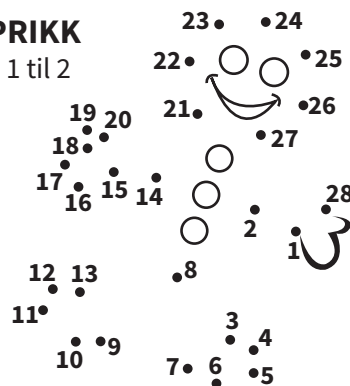
Desse oppgåvane er
henta frå bladet.

Bestill abonnement
på sondagsskolen.no
eller 22 03 71 00

PRIKK TIL PRIKK

Teikn strek frå 1 til 2
også vidare.
Kva gøymmer
seg her?

Søndagsskolen – mer enn du tror

Glimt frå familiemesse i Lom

Sundag 5. oktober var det familiemesse i Lomskyrkja.

Dagen før hadde 5-åringane baka bollar til kyrjekaffen, eplekake, steikt lomper og baka nattverdsbrød som vart utdelt på messa.

Bygdekvinnelaget pynta kyrkja med innhausta grønsaker og fine dekorasjonar til sundagen. Her ser vi at alle borna som var i kyrkja, fekk vera med i prosesjon og bera inn "Markens grøde".

Vi hadde utdeling av bok til 12 frammøtte 4 åringar og Barneklagen stemde i med flotte songar.

Julehelsing frå Lom kyrkjelege råd

Då har vi snart lagt bak oss eit år at, der vi i rådet har behandla mange saker og hatt mange trivelege møte.

Eit år går jammen fort, og Lom kyrkjelege råd vil sende ein stor takk til alle som på ein eller annan måte har stilt opp på ymse vis for kyrkjene våre.

Det er mellom anna dykk som stiller opp på dugnadar, raking, planting, kyrkjevaske og dykk som stiller med bakst til ymse anledningar. Vi har fleire som hjelp oss

mykje i samband med trusopplæringstiltak, i konfirmantarbeidet og som kyrkjevertar og tekstlesarar. Vil og takke sommarhjelpa vår, omvisarane som gjer eit godt arbeid i Lomskyrkja, og dei som steller så fint på alle tre kyrkjegardane våre. Takk til staben som er på kontoret, i kyrkjene og på kyrkjetenarane våre.

Vi i Lom kyrkjelege råd ynskjer kvar og ein i Bøverdalen, Lom og Garmo ei god adventstid, ei god jul og eit godt nytt år!

Konfirmanttur

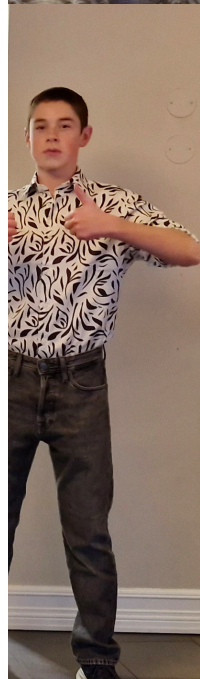

Oktober i kyrkja er synonymt med konfirmanttur til Trondheim, ikkje noko unntak denne hausten heller. Laurdagsmorgonen den 18. oktober, nokså presis kl. 7, hadde vi avreise frå kyrkjevollen. Med Raymond frå Haverstad Bilruter som stødig sjåfør dette året også. Fyrste stopp var Eysteinkyrkja på Hjerinn. Der møtte vi Halldis Prestegård, som er leiar for Pilegrimssenter Dovrefjell. Ho fortalde historien om kong Eystein og hans vener og slektningar. Og om kyrkja sjølv sagt.

Etter denne stoppen gjekk pilegrimsferda vår vidare til Trondheim og Hotel Bakeriet, der vi fekk sett inn bagasjen vår. Frå der gjekk vi vidare til

Vitenskapsmuseet der vi skulle ha omvising. Og jammen var vi heldige, for der vart vi møtt av Magnus Mundal som skulle vera omvisaren vår denne dagen. Vi fekk ein lærerik time saman med han. Vi gjekk innom Vår Frue kirke der det var konsert denne dagen, og vidare var vi innom 22. juli minnesmerket, der Anne Kristin fortalde om hendinga denne dagen, i det året som desse konfirmantane vart fødte.

Konfirmantane vart slept "fri" til å gå og handle litt på eigenhand, før vi tok ein stopp på hotellet og fekk sjekka inn og pusta på litt.

r til Trondheim

Bussen plukka oss opp for avreise til Egon i Tyholtårnet, der vi skulle eta om kvelden. Etter eit godt måltid der, reiste vi attende til hotellet, der vi slappa av til det var tid for å ta kvelden.

Etter ei god natts søvn og ein god frukost pakka vi oss ut frå hotellet og gjekk til Nidarosdomen. Der sto bussen og venta på oss, og vi fekk plassert bagasjen vår, før vi gjekk inn i domen på messe. Dette er ei stor oppleving for alle. Det er eit mektig orgel der, sjølv om messa denne gongen gjekk føre seg ein annan plass en vanleg, da det store orgelet var litt lite samarbeidsvillig. Etter messa var det som vanleg omvising i domen. Ei veldig engasjert jente med

dialekt frå nord, tok oss gjennom fleire historietimar i løpet av ein klokke time. Vi måtte til slutt avbryte ho, for da var det tid for heimreise. Nokre av konfirmantane uttrykte at det var ein sær interessant historietime.

Vel heime att lyt vi få takke dei 17 trivelege og greie konfirmantane som vi fekk invitere med oss på pilgrimsreise til Trondheim. Og ikkje minst ein stor takk til Kristin Husom som var med som forelder! Utan ein føresett har vi ikkje anledning til å få reist på tur.

-Anne Kristin og Guri på kyrkjekontoret.

Neste års konfirmantar framfor Nidarosdomen

Åge Mundal

I ein serie i komande Kyrkjeblad for Lom skal vi freiste å lage eit lite portrettintervju med sokneprestane som har vore i Lom dei seinaste åra.

Tekst: Asta Brimi

Vi byrjar med Åge Mundal som var sokneprest i Lom frå 1995 til 2005.

Åge og kona Anne, som i same periode var organist i Lom, bur nå i Klepp på Jæren.

- Vi er baa pensjonistar, men vi har mykje å fylle dagane med, både snekring og vedlikehald av hus, og Anne vikarierer ein del som organist, både i Hafrsfjord og i Stavanger, fortel Åge.

Tida etter at dei reiste frå Lom har vore fylt med kurs og etterutdanning for Åge Mundal.

- I 2005 tok eg utdanning i kyrkjelydsutvikling, samt i coaching, med engasjement i dei nye trusopplæringsplanane. Eg reiste mykje rundt som mentor i trusopplæring på den tida, seier Åge, og legg til at han også arbeidde med kyrkjelydsutvikling gjennom NaMu (Naturlig menighetsutvikling), og reiste rundt som vegleiar i dette arbeidet.

- Kva hugsar du best frå tida i Lom?

- Det er utan tvil menneska eg møtte. Lomværane er solide folk, og eg og Anne har framleis godt kontakt

med fleire frå bygda. I tida etter at vi flytta vart det arrangert turar til oss frå Lom, og mange vener vart tekne imot, med gode klemmar og glede over å treffast att.

- Lomværen er slik, veit du, utdjupar Åge, at vinn du ein lomvær inn i hjartet ditt, så er han der til all tid. - Møte med bygdefolket, i både sorg og glede, er også minne vi ber med oss vidare, både Anne og eg, seier Åge Mundal, og fortel at det alltid er ei glede å møte att folk i Lom.

- Elles må eg få nemne naturen; skogen, fjella og ikkje minst fiskevatna.

Så utruleg vakkert! Eg plar å seie at dette er Fjell-Noreg på sitt beste. For meg som vaks opp ved fjorden, og no bur på flate Jæren, er dette ei gåve å ha fått oppleve.

Kulturen i Lom er også noko Åge Mundal set høgt.

- I mi tid som sokneprest brukte vi ein del innslag med lokale folkemusikarar i kyrkja, og eg sit att med mange fine minne om dei gode musikanane eg lærte å kjenne. I folkemusikken har Lom ein rik skatt, seier Åge Mundal.

Anne og Åge Mundal plar alltid å få lagt turen om Lom når dei reiser for å vitje barn og barnebarn.

-Alltid ei glede å koma attende til Lom, avsluttar Åge Mundal.

Marit Bakken med eit jarn i elden.

«Til Brændevinet bruges almindelig et Slags tynt Brød, som ligner Oblat, bestaaende af Fløde, Melk og Meel, og kaldes Avlettoe. Paa dette Slags Brød sætte Bønderne stor Pris, og føre samme med sig til alle Giestebuder.» Dette skreiv presten H. F. Hjorthøy i 1785 etter ei reise gjennom Gudbrandsdalen.

På denne tida vart avlettene steikte over open varme i peisen, eller skorsteinen som dei gamle sa. Ein kan sjå for seg ei kjerring som skal steikje avletter. Røra står klar. No ordnar ho varmen. Avlettene må steikje ei tid for å bli sprø, så varmen kan ikkje vera for kvass. Helst skal det berre vera glør. Fyrst må jarnet varmast. Jarnet er hengsla som på ei tong. Ho legg det på ein trifoting som står i skorsteinen. Så snur ho jarnet og ventar til det er passe varmt. Det er tungt. Ho støttar eine skaftet i golvet medan ho legg i røra. Ho må ha i akkurat passe mykje. Legg ho i for lite, blir ikkje leiven heil og fin. Legg ho i for mykje, går det røre til spille. Men dette kan ho! Ho festar hempa som sit yst på eine skaftet, for å låse platene saman under steikinga. No er det om å gjera å steikje avletta slik at ho blir gyllen og fin på både sider. Ho stryk sveitten bort frå panna. Det er varmt innved skorsteinen! Når avletta er ferdig steikt, blir ho lagt i farg for å bli flat og fin. Kjerringa skal ha med seg ein høg stabbe til gravferda på ein av grannegardane.

Avlette/oblat

Hjorthøy samanlikna avletter med oblat. Oblat er eit latinsk ord for nattverdsbrød. Norsk akademisk ordbok skriv om avletter og viser til det gamalnorske ordet for oblat «oflåta». Dei meiner altså at avlette kjem frå ordet oblat.

Oblatjarna sitt opphav

Det eldste kakejarnet ein kjenner til, er frå Kartago, og er truleg frå 5-600 talet etter Kristus. Fleire av dei eldste jarna har bibelske motiv. Ut frå motivet reknar ein med at dei har vore brukte til å steikje nattverdsbrød. Prestar og munkar tok med seg jarn på reisene sine. Slik vart dei spreidde utover. Men desse gamle jarna til nattverdsbrød, vart neppe brukte til verdsleg bakst.

Kakejarn i Noreg

På 1100-talet vart det oppretta kloster i Noreg. Ein reknar med at munkar og nonner som kom hit, brukte oblatjarn for å produsere nattverdsbrød. Men kakejarn til verdsleg bruk trur ein kom med nederlendarane på 1500-talet i samband med trelasthandel på sør-vestlandet. På kontinentet hadde kakejarna da vore i vanleg bruk ei tid. Dei eldste jarna var nok runde slik som avlettjarn. Etter kvart kom firkanta vaffel- og gorojarn.

Kakejarn i Gudbrandsdalen

Danske embetsmenn var nok av dei fyrste her i dalen som introduserte kakejarn. Dei hadde med seg den skikken frå heimlandet sitt. Poul Nielsen Friis var prest i Lom (1660-1706). I skiftet etter han var det notert ned kakejarn, - vaffel- og gorojarn, men ikkje avlettjarn.

I tillegg til embetsmennene trur ein at utlendingar knytte til bergverksdrift var med på å innføre kakejarn her i distriktet. På Lesja tok dei til med gruvedrift i 1660. Dit kom det mellom anna tyske bergmenn. Mange hadde med seg familiar. Ein reknar med at desse hadde med seg kakejarn i bagasjen. Men det kom også utanlandske smedar til Lesja. Truleg fekk dei lokale smedane opplæring i tilverking av kakejarn. Dette var nok svært vesentleg for at desse jarna etter kvart kom i vanleg bruk her i dalen. På den tida vart kakejarna smidde i ein avl, og smeden forma dei ut. Støypte kakejarn kom i bruk godt ut på 1800-talet.

Etter smeden Johannes Blessom i Vågå er det eit avlettjarn frå 1664. Kakejarn vart på den tida rekna som verdigjenstand og oppskrivne i samband med skifte på fleire av dei største gardane i dalen. I skifteprotokollane finn ein desse formene på avlette: oblاد, ablاد, abelet, aflet, avlet.

På Lesja var det større produksjon av kakejarn enn elles i dalen, - truleg på grunn av gruvedrifta der. I seinare tid har dei registrert alle jarn som er funne rundt om i kommunen. Etter kvart gav dei ut bok om kakejarn.

Langskafta jarn

Så lenge dei steikte avletter over open varme i skorsteinen, var jarna langskafta. Årsaken var varmen frå peisen. Da komfyren kom, vart skafta kortare. I prestgarden i Lom fekk dei komfyr da Aars var prest her (1849-1862). Men det gjekk nok mange år før dei fleste heimar i Lom fekk komfyr. Her heldt dei fram med å lage mat og steikje avletter over peisvarmen. Dottera til presten Aars, Elise Aubert, skreiv om da dei fekk komfyr:

«Jeg husker, hvilket Opstyr det vakte, da den første Komfur kom til Prestegaarden og blev muret op ved Siden af Peisen. Skarer av Nysgjerrige beleired Kjøkkenet for at tage den merkværdige «Kop» i Øiensyn, og Kritiken var knusende. ... Provsten var nok bleven stygt narret, da han kjøbte den Koppen.»

Avletter brukt som nattverdsbrød

I boka om Garmo kyrkje og sokn står det at nattverdsbrød vart laga i bygda fram til omlag 1860. I 1888 begynte dei å produsere oblاد på diakonissehuset i Oslo. I mange år vart det kjøpt

Aposteljarn. Foto: Berit Hagen

oblatar frå dei. Men så les ein i boka om Garmo kyrkje og sokn: «Rundt 1920, lenge etter at det var slutt på å lage [nattverds-]brød i bygda, hende det at dei lånte avletto på Frisvollmoen om det vart skort på brød.»

Også i seinare tid har det vore steikt avletter i Lom til nattverdsbrød. Terje Blakarstugun fortel at han har stekt avletter til kyrkja eit par gonger. Det var da Åge Mundal var prest her. Åge ville gjerne ha avletter som kunne «brytast», slik det står i bibelteksta. Dette ville han bruke i påska på messa Skjærtorsdag. Men det var Synnøve Sakura Heggem som begynte å bruke avletter kvar gong det var nattverd. (Truleg 2010/2011.) Under nattverdsliturgien medan ho stod vendt mot altaret, lyfte ho opp ei avlette over hovudet og braut det i to akkurat da ho las om at Jesus braut brødet. Ei sterk symbolsk handling. Sidan Synnøve tok til med avletter, har avletter for det meste vore brukt som nattverdsbrød i kyrkjene våre.

I tillegg til Terje har desse stått for produksjonen av avletter til kyrkjene: Anne Kvandalvoll Kvålshagen, Janfrid Glimsdal og no Ragnhild Teigen Bryn. (Om det er fleire, vil vi gjerne ha attendemelding på det.)

Aposteljarn

I boka om Garmo kyrkje og sokn kan ein og lese: «Av aposteljarn som [nattverds-]brødet vart steikt i, har det funnest fleire i bygda.» Aposteljarn er kakejarn med motiv av dei tolv apostlane rundt kanten.

I 2012 stod det på framsida av kyrkjebladet:

«Kyrkjene i Lom har fått ei uvanleg stor og viktig gåve frå Skjæsar gard ved Thor Anders og Berit Hagen. Gåva er eit aposteljarn som skal nyttast til steiking

av nattverdsbrød i framtida. Jarnet er ein kopi av eit gammalt aposteljarn frå Skjæsar, og er støypt av Oddvar Grasdalsmoen.» - Dette jarnet er større og tyngre enn dei avlettjarna som blir brukte i dag.

Lang tradisjon med avletter

Heilt sidan siste del av 1600-talet har det vore steikt avletter her i dalen. Det starta med utvinning av jarn og dyktige smedar som stelte til kakejarn. Jarna gjorde det mogleg å steikje kaker over open varme i skorsteinen, - der det meste av maten vart laga til. Framleis er det mange som steiker avletter, - kanskje særleg til jul. Tradisjonen med avletter her i dalen har vara i om lag 350 år. Men i kyrkja vart det i vel 100 år kjøpt inn spesiallaga oblatar før ein starta opp att med avletter.

Eit spørsmål til slutt:

Ein vi har snakka med, seier han har høyrte at før i tida gjekk det på omgang blant dei som hadde aposteljarn å steike avletter til kyrkja. Men han kunne ikkje gå god for dette. Er det nokon som veit meir, er det fint om de tek kontakt.

Anne Sulheim, Lom heimbygdslag

Kjelder

Nordset, Bjørg, «Kakejern», Lesja historielag 2016
 Burud, Trond, «Kakejern for vedfyrt ildsted», Burud, T. 2024
 Aubert, Elise, «Fra de gamle prestegaarder», Aschehoug & co 1928
 Hiorthøy, H.F. «Beskrivelse over Gudbrandsdalen Provstie», København 1785
 «Garmo kyrkje og sokn», Garmo Sokneråd 1979

Lom friviljugsentral

KVAR MANDAG	KVAR TYSDAG	KVAR TORSDAG	SISTE FREDAG
11.00 Bundingen strikkegruppe. Kaffe, te og biteti!	11.00 Småbarnskafé - Ta med deg dei unge lovende på treff! Kaffe og biteti.. 11.00 Kaffebesøk - Lom helseheim.	11.00 Aktiv saman, Lom! Sirkeltrening med fysioterapeut, lunsj og kaffe. Oppmøte i Presthaugen!	11.00 Fredagstreff Lom friviljugsentral byr på: -Underholdning - Åresalg -Kaffe, te og biteti

Ein friviljug jobbar betre enn ein som må!

Lom Friviljugsentral er ein møteplass og ein ressurs for frivillig innsats i Lom kommune. Vi arbeider for å styrke fellesskap, inkludering og livskvalitet gjennom frivillig engasjement.

Vi søker friviljuge som har tid og overskot og som vil være med på kaffebesøk på helseheimen!

Kontakt Weronika – 901 82 957

Presentasjon av dei nye konfirmantane

Sundag 21. september var det klart for eit nytt konfirmantkull som skulle presenterast for kyrkjelyden. I år var det Garmo kyrkje sin tur til å huse denne messa. I tillegg til presentasjonen vart det døypt ei lita jente, Rakel.

Om nokon lurar på kven som er prest denne sundagen, og som gøymer seg bak dreiasøyla, så er det vikarprest Kåre Gloslie. Konfirmantane dette året er 17 stykker, 14 av dei kom og tok imot bibelen dei får i gåve frå Lom kyrkjelege råd.

1. rad: Storm Østenseth-Bakke, Noah Mandal, Torgrim Langøygard, Silje Holm Kolden og Kristine Sperstad.
2. rad: Mari Kirkestuen Hellekveen, Therese Vole, Violetta Lazarenko(gøymt), Kari Anne Bosmen og Hanne Vole.
3. rad: Marius Vestad, Iver Flå, Håkon Mundhjeld og Sina Turtum Gubhage.

Gravferdshjelpa Lom og Skjåk

Gravferdshjelpa ynskjer å gje
**TILLIT - OMSORG -
TRYGGLEIK**

*Eg kan hjelpe dykk med
alt vedrørande gravferder
og kremasjon.*

Anne Sperstad
mob. 95 72 36 71

Ottadalen Mølle
Alltid der for deg

STOKK & STEIN

2686 Lom Tlf. 90860858 www.stokkstein.no

Heim og ætt

Dåp:

Garmo:

22.06 Sonja Rusten
21.09 Rakel Brustugun
12.10 Tuva Lyngved Solem

Bøverdalen:

13.09 Liv Slålien-Kjosbakken

Døde:

Lom:

03.10 Erling Resvoll f. 1935
14.10 Tea Røhr f. 1926
24.10 Gerda Marit Teigen f. 1933

Bøverdalen:

04.10 Torleiv Holmestad f. 1931 Urnedesetjing
28.10 Ketil Kristian Løvvig f. 1946

Vigsel:

Lom:

20.09 Madeleine Lunde og Haavard Schmidt
20.09 Hanna Feng Diesen og Håkon Søråas Skorge
04.10 Eline Holli Halset og Eirik Varberg Eriksen

Om kyrkjebladet

Kyrkjebladet vert sendt ut til alle husstandar i Lom kommune. Bladet kjem ut med fire nummer i året. Ein gong i året vil de finne giro vedlagt for bladpengar, og vi oppmodar alle heimar om å støtte Kyrkjebladet for Bøverdalen, Lom og Garmo.

Vi ynskjer å seie tusen takk til kvar einskild som støttar bladet!

Vi set stor pris på at mange som bur utanfor bygda abonnerar på bladet. Abonnementinformasjon står under kontaktinformasjonen vår på side 2.

Hugs berre å skrive namnet til den som abonnerer ved innbetaling. Ofte står det berre kontonummeret, og da har vi ikkje høve til å finne ut kven som har betalt, og betalaren får ikkje blad i postkassa.

Nå er omnane igangsette!

Med vinter og kulde ute set vi på elektrisk varme i kyrkjene våre, og omnane er varme!

Vi vil difor be dykk alle om å passe godt på så det ikkje kjem klede eller sko/såler innpå omnane.

Bruk av levande ljøs ved gravene på kyrkjegardane våre

Vi er stolte av dei vakre kyrkjegardane i Bøverdalen, Lom og Garmo. Og folk er flinke til å pynte på gravene. Om vinteren ynskjer mange å pynte med ljøs, men vi lyt minne om at det ikkje er høve til å nytte levande ljøs eller noko som helst med open flamme på våre kyrkjegardar. Alternativet er å nytte lykter som går på batteri.

Vi vil også minne om at pynt til jul på gravene lyt fjernast att når jula er over. Særskilt julepynt som ikkje er teken bort frå gravstadene, kan kyrkjegardsarbeidarane utan varsel fjerne etter 20. januar.

Vinterdekorasjonar elles skal festaren syte fot vert rydda seinast 1. mai, jf. Kyrkjegardsvedtektene.

Messeplan

Jf. samarbeid med Skjåk: Dei helgene det ikkje er messe i kyrkjene i Lom, er det oftast messe i ei av kyrkjene i Skjåk – og omvendt. Barnedåp let seg gjere på dei fleste messene våre.

Sundag 30. november

LOM KYRKJE kl. 15:00. Ljosmesse der konfirmantane deltek. Utdeling av kalender til 3-åringane. Offer til Frelsesarmeen. Fakkeltog etter messa.

Sundag 30. november

BØVERDAL KYRKJE kl. 19:00. Ljosmesse der konfirmantane deltek. Offer til Frelsesarmeen.

Sundag 07. desember

LOM KYRKJE kl. 11:00. Musikkmesse. Songkoret "Songskatten" deltek. Offer til Kyrkjemusikk.

Sundag 07. desember

GARMO KYRKJE kl. 19:00. Ljosmesse der konfirmantane deltek. Offer til Kirkens Bymisjon.

Onsdag 24. desember

LOM HELSEHEIM kl. 11:00. Juleftasmesse

Onsdag 24. desember Juleaftan

LOM KYRKJE kl. 15:00. Familiegudsteneste. Offer til Frelsesarmeen.

Torsdag 25. desember 1. juledag

GARMO KYRKJE kl. 11:00. Juledagsmesse. Offer til Kirkens Bymisjon.
BØVERDAL KYRKJE kl. 14:00. Juledagsmesse. Offer til Kirkens Bymisjon.

Sundag 04. januar

LOM KYRKJELYDSHUS kl. 11:00

Sundag 18.01.

BØVERDAL KYRKJE kl. 11:00.
GARMO KYRKJE kl. 15:00

Sundag 25.01.

LOM KYRKJELYDSHUS kl. 11:00.

Sundag 15.02. Fastelavnssundag

LOM KYRKJELYDSHUS kl. 11:00

Sundag 22.02.

GARMO KYRKJE kl. 11:00.
Offer til Bibelselskapet
BØVERDAL KYRKJE kl. 15:00
Offer til Bibelselskapet

Sundag 01.03.

LOM KYRKJELYDSHUS kl. 11:00

Sundag 15.03.

LOM KYRKJE kl. 11:00

Laurdag 21.03.

LOM KYRKJE
Konfirmantsamling i Presthaugen

Sundag 22.03

BØVERDAL KYRKJE kl. 11:00
GARMO KYRKJE kl. 15:00

**Atterhald om endringar i gudstenesteplanen.
Sjå fast annonse i Fjuken og på facebookside vår: kyrkjene i Lom**